

5. JÉZUS ÉS MÁRIA

Gyülekezeti óraszám 1. Egyházi iskolák óraszama: 1.

(Jn 20,11–18)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata. Budapest, 2013, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség theológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

„Hirdesd az Igét”. Igehirdetők kézikönyve. Budapest, 1980, Kálvin Kiadó.

Kálvin János: Tanítás a keresztyén vallásra. Budapest, 1986, Kálvin Kiadó.

McGrath, Alister: A keresztyén hit. Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

Szabó Andor: Lábam előtt mécses a te igéd. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.

Szénási Sándor: Ünnepeink, Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

WilckenWilckens, Ulrich: Das Evangelium nach Johannes. Göttingen, 1998, Vandenhoeck and Ruprecht in Göttingen.)

A húsvéti ünnepkör:

Nagyböjt: A húsvét ünnepére a nagyböjtnek nevezett időszak készít elő. Ezzel különböztetik meg a kisebb évközi böjtöktől. Nagyböjtnek nevezzük a húsvét előtti 40 nap időszakát. Ebben az időszakban készül elő lélekben és testben is a hívő ember Jézus Krisztus halálának és feltámadásának ünnepére. A 40 nap a Szentírásban különleges jelentőségű. Jézus maga is 40 napig böjtölt. A korai egyházban ebben az időszakban készültek elő a katekumenusok a keresztelésükre, amire húsvét hajnalán került sor. A húsvét ünnepe segített abban, hogy a megkeresztelendő hitűjencok megérthessék méginkább, hogy a keresztség jelentése eltemetni és feltámadni Krisztusban új életre.

A nagyhét: Virárvasárnappal veszi kezdetét a nagyhét. A 4. században kapta ezt az elnevezést a húsvétot megelőző egy hét időszaka. A Református Egyházban a nagyhét időszaka az úrvacsorára való felkészülés, önvizsgálat, bűnbánattartás ideje.

Virágvasárnap: Jézus Jeruzsálembé való bevonulását, Krisztus királyvoltát ünnepeljük ezen a vasárnapon. A magyar nyelv a pálmák helyett a virágokat őrizte meg elnevezésében. A pálma a győzelem, a diadal jelképe volt. Virágvasárnapnak nevezi még néhány nyelv ezt az ünnepet. (örmény, cseh, szlovák, szlovén, szerb, horvát, makedónok.)

Nagycsütörtök: Az utolsó vacsora alkalma volt, az úrvacsora szereztetésének az ünnepe. Ez volt zsidó páskavacsora ünnepének az ideje is. Jézus ennek az ünnepnek adott új értelemet a saját kereszthalálára való utalással.

Nagypéntek: Jézus szenvedésének, kínhalálának az ünnepe. Egyes vidékeken a gyász kifejezésére fekete ruhában mennek ilyenkor az emberek templomba.

Nagyszombat: Jézus sírban lételének ünnepe.

Húsvét: A húsvét volt az első keresztyén ünnep, amelyet Jézus Krisztus követői együtt ünnepeltek. A magyar nyelv sajnos nem Jézus feltámadásának a tényét, hanem a böjti időszak leteltének a végét őrizte meg kifejezésében. A Niceai Zsinat 325-ben a húsvét időpontját úgy határozta meg, hogy a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni vasárnapon legyen. Húsvét az egyházi év legfontosabb ünnepe. Amikor Krisztus feltámadását ünnepeljük, akkor újra és újra megerősödünk abban egyrészt, hogy Jézus Krisztus legyőzte a feltámadásával a bűn és a halál hatalmát, másrészt, hogy mi magunk is az Ő feltámadása által feltámadunk majd örök

életre. Helyettes áldozatát Isten elfogadta, és így utunk van Istenhez. Az Istentől elszakadt embernek a Jézus Krisztus feltámadásába vetett hite által állhat helyre a kapcsolata Istennel. A Heidelbergi Káté a 45. kérdés-feleletben foglalkozik a Krisztus feltámadásának a kérdésével. A témát azonban nem úgy közelíti meg, hogy hogyan történt a feltámadás, hanem, hogy miért történt, azaz mi volt a feltámadás célja, azaz mi az ember haszna abból, hogy Jézus feltámadt. A válasz a múlt-jelen-jövő hármasságában született meg. A múltat tekintve, Jézus a feltámadásával állította helyre az ember és Isten között megromlott kapcsolatot. Jézus felmentett minket a bűn miatti tartozás alól. A jelent tekintve a keresztyén embernek már e földi életben elkezdődik a feltámadás, ez az új életet jelenti. A jövőt tekintve pedig az az ember haszna, hogy bízhat abban, hogy a test halála után feltámadás lesz majd az osztályrésze.

Húsvét vasárnap: Jézus Krisztus halálból való feltámadásának ünnepe.

Húsvét hétfő: Húsvét hétfőn Krisztus feltámadásának a hasznára, a keresztyén ember feltámadására fordítjuk a figyelmet.

Jézus mennybemenetelének ünnepe: A húsvéti ünnepkör utolsó ünnepe. Jézus feltámadása utáni 40. napon a mennybe ment. A 4. századtól kezdve ünnepelte a keresztyén egyház. Legtöbb országban munkanap. (Római katolikus elnevezés szerint áldozócsüörtök ünnepe. Ekkor van az elsőáldozás. De mi reformátusok maradjunk csak a mennybementel ünnepe elnevezésnél.)

„Harmadnapon feltámadt a halottak közül...”: A keresztyén hit: húsvéti hit. Jézus Krisztus feltámadása a keresztyén hit alapja. Aki nem hisz abban, hogy Jézus feltámadt, nem keresztyén. Jézus feltámadásával húsvét diadallá lett. Ez a feltámadás a jele a bűn és a halál feletti győzelemnek. Jézus feltámadása a biztosíték arra, hogy mi is feltámadunk. Krisztus nem maradt a halál foglya. De feltámadásának valósága a világ előtt még rejtve van. A feltámadás ereje már ebben a földi életben a hívő ember számára az új életet jelenti. A megtérés előtti élet Pál apostol tanítása szerint vegetálás, de amikor meghalt az őember, feltámad az új ember Krisztus bűnbocsátó kegyelme miatt.

11. vers. Mária és Jézus találkozásának az az előzménye, hogy Mária még napfelkelte előtt kiment a sírhoz. Mivel a kő el volt hengerítve, a tanítványokhoz elrohant a hírrel. Ők jöttek a sírt megnézni. Mária még mindig nem ment be a sírba, csak áll kívül. Amikor mindenki elment, ott maradt az üres sír mellett. Összezarodva, hiszen nem tudta, hogy mi történt valójában. Nem ment be a sírba, csak behajolt. Az evangélista kiemeli, hogy mennyire sírt Mária. A görög szöveg alapján az derül ki, hogy sírni kezdett, és folyamatosan sírt.

12. vers: Nem sokkal ezelőtt, amikor a tanítványok (Péter és János) itt jártak a sírboltban, még nem voltak itt az angyalok. Fehérben voltak, és a sírban a fekvőhelyet két végénél lezárták, mint ahogyan a szövetségládájának a két a kérubok.

13. vers: Mária olyan természetességgel beszél az angyalokkal, mintha emberekkel beszélgetne. Vagy azért, mert a könnyei miatt nem veszi észre, hogy különleges személyekkel van dolga, hiszen magát Jézust sem ismerte fel, vagy azért, mert ezek az angyalok, küldöttek csak a fehér ruhájuk miatt tértek el külsőleg a megszokott hétköznapi emberektől. Miközben az a tanítvány, aki korábban a sírba benézett, már az üres sír látványa miatt is hitt, Mária nem számol Jézus feltámadásának a lehetőségével. Azt feltételezi, hogy ellopták a testét. Mária a saját Urának nevezi Jézust, ami a személyes kötődés szorosságát mutatja.

14. vers: Mária szemben áll a sírhellyel. A hang irányában hátrafordul, de nem fordul meg. Csak lát egy férfit a sír bejáratánál. És Mária nem ismeri fel Jézust. Ennek több oka is lehet. Az is, hogy a könnyein át nem lát rendesen, hogy az ellenfényben nem ismeri fel a Feltámadottat, hogy az észlelését felülírja a logikája. Ha egyszer meghalt, nem állhat ott előtte Jézus. Mária viselkedése az olyan emberekére emlékeztet, akiknek nem elég valamit látni, és abból megbizonyosodni hitbeli dolgokkal kapcsolatban, hanem kell, hogy Isten megszólítsa őket.

15. vers: Jézus ugyanazt a kérdést teszi fel, mint a két fehérruhás. Mária reakciója megerősíti aényt, hogy Mária fejében még nem fordul meg, hogy Jézus feltámadt. Mária reakciója a

gyászolók természetes reakcióját mutatja. Igazán gyászolja Jézust, ezért fontos neki, hogy elbúcsúzzon tőle, lássa még a testét. A gyász folyamatát megkönnyíti, az elszakadást segíti, ha a gyászoló tehet még valamit az elhunytért, és látja azt a testet, amely már nem az, aki volt, amikor élt. Ezért van Mária kétségbeesve, hogy nincs itt Jézus teste, és úgy kell tőle örökre elbúcsúznia, hogy nem elköszönni tőle.

16. vers: Néven szólításnak egy különleges jelentése van a Bibliában, hiszen a név kapcsolatban van az ember személyiségével. A felismerés nem akkor következik be, amikor Mária látja a Feltámadottat, hanem amikor hallja. A jó pásztor a juhait a néven szólítja (Jn 10,3)

17. vers: A feltámadott Jézus nem engedi meg Máriának, hogy hozzá érjen. Bár később Tamásnak felajánlja, hogy érintse meg (Jn 20,28), valójában senki sem érinti meg a feltámadott testét. Az üzenet azonban nem a feltámadásra vonatkozik, hanem a mennybemenetelre.

18. vers: Bár a tanítványok is ott voltak a sírnál, legelőször mégis egy asszony látta, és beszélt a Feltámadottal.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Korherr: A valláspedagógia fejlődéslélektani alapjai, Budapest 2000 2000; Schweitzer: Posztmoderner Lebenszyklus und Religion. Eine Herausforderung für Kirche und Theologie. Güttersloh, 2003)

Az újszövetségi hitet húsvéti hitnek is nevezték, azaz a nagypénteki szenvedő Krisztussal való találkozás a húsvéti örömhírben, már a feltámadott Úrban nyer értelmet. A tanulók számára is ezt kell erősíteni, hogy felismerjék a feltámadott Urat, és ne legyen „hiábavaló a hitük”, ahogy Pál apostol mondja. Nagy kérdés, hogy mennyire tudjuk a fiatalok felé képviselni, befogadhatóvá tenni a ma is jelenlévő élő Istent, a feltámadott Krisztust? Tudunk-e Isten-tapasztalattal, Isten-élménnyel „szolgálni” hittanóráinkon? Milyen eszközökkel tudjuk a tanulók számára személyessé tenni ezt a hitet?

A serdülők sokféle módon élik meg a vallási életüket „a teljes kiüresedéstől kezdve a kételkedésen és a lelkiismeretesség különböző fokain át az Istenre vonatkozó legkomolyabb kérdésekig.” Éppen ezért nehéz eldönteni, hogy milyen eszközzel erősíthetjük a feltámadásba vetett hitüket. Elsősorban Római levél igazsága fogalmazza meg ezt: „A hit tehát hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által.” (Róm 10,17)

A korábbi évek tananyaga nem magától értetődő ebben a korban, a hitigazságokat újra át kell beszélgetni, az alapoktól kezdve újból felépíteni. Fontos a valláspedagógusnak szeme lótt tartani, hogy a „vallási kétely mint a személyes szabadság utáni vágy kifejeződése és mint az általános bizalmi válság következménye” hatással van a fiatalok istenképre. Éppen ezért kell teret adni a serdülők kérdéseinek a hittanórákon is úgy, hogy bátran megfogalmazzák a ezeket, és szelíd, őszinte válaszokat kapjanak rájuk. Gyakori kérdés a történethez kapcsolódva, hogy miért nem ismerte fel Mária Jézust. Itt lehet megragadni azt az üzenetet, hogy Jézus személyes megszólítása kellett ahhoz, hogy felismerje benne Urát. A néven szólítás szerepe nem csak az Ószövetségben volt jelentős (vagy éppen az Isten nevének kimondásának a tiltása), hanem a Jó Pásztor, azaz Jézus néven szólítja az övéit, és az övéi ismerik Őt. Ajándék a felismerés, de aki átéli ezt az ajándékot, az nem tartja meg magának, ahogy Mária is azonnal sietett a tanítványokhoz, hogy megossza velük az örömhírt: „Láttam az Urat!” (Jn 20,18) Mária továbbadta Krisztus beszédét, a vele való találkozást, és a tanítványok is ezt tették, és azóta minden keresztyén, aki bizonyoságot tesz.

Ez az a pont, ahol a vallástanár is megoszthatja személyes hitélményét a tanulókkal, ahogy ő ismerte fel a feltámadott Urat.

Az óra zárásaként a húsvéti köszönéssel búcsúzhatunk: Krisztus feltámadt! – Valóban feltámadt!

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani „Jézus megjelenik a magdalai Máriának” bibliai történetet. ○ Ismerje és segítséggel tudja elemezni a lecke Igéjét: Róm 8,38–39. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan elemezni és elmondani „Jézus megjelenik a magdalai Máriának” bibliai történetet. ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét: Róm 8,38–39.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Arra bátorítás, hogy a tanuló elfogadja olyan valóságként Jézus feltámadását, ami az ő életére is hatással van.

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Jézus feltámadása valóság, aminek a Bibliában több „bizonyítékát” is olvashatjuk.

Affektív cél: Annak az érzésnek a megalapozása és/vagy megerősítése, hogy Jézus feltámadása valóság és ez életünkre is hatással lehet.

Pragmatikus cél: Arra bátorítás, hogy a tanuló elfogadja olyan valóságként Jézus feltámadását, ami az ő életére is hatással van.

Óra fő része	Javaslatok	Taneshköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Énektanulás: A mélyből hozzád száll szavam</p> <p>Grafikon megbeszélése</p> <p>Táblára koordinációs rendszert rajzol a hittanoktató: x tengely: élethelyzetek y tengely: hangulat</p> <p>Feladat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az önként jelentkezők elhelyezik a táblán a kártyájukat. • Legalább 2 érvet kell állítani a döntésük mellé. 	<p>TK énekgyűjtemény 2. ének TK 106. o. Tábla 8 önként jelentkező kap 1-1 kártyát, amire a TK grafikonján lévő élethelyzet fel van írva. kártyák-blue tech</p> <p>A tankönyvi véleménytől eltér a hittanosoké. Ezt előre mondja a hittanoktató. Üres kártyák, íróeszköz</p>

	<p>4 önként jelentkező további élethelyzeteket javasolhat, ezeket felírják üres kártyákra, majd elhelyezik a táblán.</p> <p>Megbeszélés</p> <p>Átvezető gondolat: Minden ember életében vannak mélységek és magasságok. Mi történik, ha az ember ezeket hitben éli meg?</p>	
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Mária életének grafikonja</p> <p>Táblára újabb koordinátarendszert rajzolunk. x tengely: Mária életének szakaszai, eseményei x tengely: Mária lelkiállapota</p> <p>Az x tengely szakaszai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyermekkor • fiatalkor • fiatal felnőttkor • felnőttkor • találkozás Jézussal 1. • Jézus halála • találkozás Jézussal 2. • Jézus mennybemenetele után <p>Mária életének felidézése a Szentírás alapján ismétlés illetve hittanoktatói elbeszélése.</p> <p>Grafikon rajzolása találkozás Jézussal 2-ig.</p> <p>Igeolvasás</p> <p>Grafikon befejezése</p> <p>Megbeszélés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Jézussal való találkozás hatása az életre • Hit és lelki mélység • Hit és lelki magasság <p>Aranymondás:</p> <p><i>„Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, ... sem magasság, sem mélység... nem választ el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.”</i> (Róm 8,38–39)</p>	<p>Biblia, TK</p> <p>Tudatosítsuk, hogy mely élethelyzetekről tudunk a Bibliából, mely feltételezett.</p> <p>Biblia</p> <p>TK énekgyűjtemény 2. ének TK 106. o.</p>

	Ének: A mélyből hozzád száll szavam	
Házi feladat	MFEI 3. f. MFGY 3. f	MFEI 85. o. MFGY 66. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Feltámadással kapcsolatos bibliai történetek képsorai:

<http://www.freebibleimages.org/stories/?search=resurrection>